

TÁRLATVEZETŐNK:

Bernáth Aurél

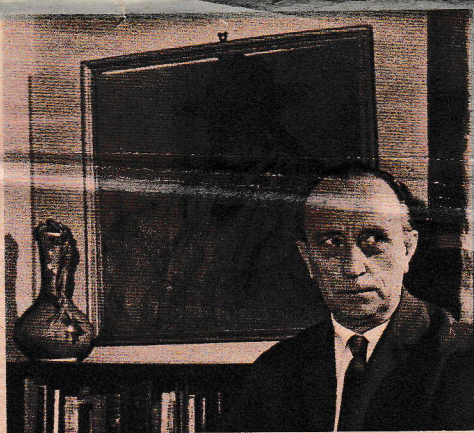
A RIPPL-RÓNAI
EMLÉKKIÁLLÍTÁSON

A *belső sírás fojtogatta* — írja Kossuth-díjas festőművészzünk, Bernáth Aurél könyvének utolsó sorában — amikor 1927-ben meglátogatta a lecsüggedt fejvel, összetörten üldögélő, szívét fájlaló s a még az évben bekövetkezett halálára készülő Rippl-Rónai Józsefet, a kaposvári Rómádombi villa festőművész lakóját. ...»Én magát mindig szerettem« — mondta az elgyötört mester a fiatal művésznek. Külföldről hazaruccanva tért be hozzá, sülvény korának csodált mesteréhez, akihez évekkal azelőtt melegsívű mentorával, Rippl-Rónai József fivérével, Ödön bácsival gyakran felgyalogolt.

Annyi zajos esztendő múltán, most, 1961-ben Rippl-Rónai születésének 100. évfordulóján Bernáth Aurél megint felkereste a mestert — és kincses percekkel ajándékozott nekünk, az Ország-Világ munkatársainak azzal, hogy »tárlatvezetőnk« volt a Nemzeti Képtárban rendezett jubileumi kiállításon. Érdekes játék a számokkal: harmincnégy éve látogatta meg utoljára Bernáth Aurél a nála harmincnégy évvel idősebb mestert, s ma éppen annyi idős, 66 éves, mint Rippl-Rónai volt akkor. De hol a látogatás bús hangulata? A halhatatlan mester képei előtt elfakulnak a fájdalmas búcsú emlékei, a műélvezet derűje teremt bennünk és körülöttünk hangulatot. Bernáth Aurél ismeri földijének minden művét — a kiállítás csak okos, izletes kóstolót tud adni sokféle elhanyagolt sok-sok ezer képéből.

Megálltunk a kilencvenes évek néhány ritkétónusú festménye előtt és hallgattuk a róla tárlatvezetést:

— Itt van mindjárt Rippl-Rónai »Öreganyám«-ja. Kedves emberséget, nyugodtságot, egyszerűséget fejez ki. Mellette a »Karcusú nő vázával« már egy mozdulatra, egy mozgás testvonalára hívja fel a figyelmet. Emitt az »Agyban pihenő nő« című kép egyenesen a körvonalakat hangsúlyozza, az akkor divatos japán fametszetek hatása érződik benne. E képet itt a szomszédos teremben gyakran láttam, valaha Ödön bácsi szobájában függött. »Apám« (1902) a mester apját ábrázolja, aki tanító volt Kaposváron. Én a századforduló körüli korszakát szeretem a legjobban. Ekkor, a derűs, élénk, eleven színek uralkodtak a palettáján. A francia festőkörnyezet, amelyben élt, éreztette pezsdítő hatását. Hatás! Ő is hatott Bonnard, Vouillard és Maillol művészetére! Ezt a korszakot — különösen hangzik — »pattogatott kukorica« stílus váltotta fel. Így neveztük a mozaik-módszert, amikor Rippl mozaikszerűen rakta fel a festéket. Ravennában tett látogatása után teremtette ezt a stílust. Akkoriban minden képet »egy ülésre« készített, mondván, hogy benyomásait így tudja teljes frissességükben vászonra vetíteni. Később mégis visszatért a pasztellhez. A Nyu-



Bernáth Aurél, otthonában, Ödön bácsinak Rippl-Rónai alkotta portréja előtt



»Ez itt Petrovich Elek, a Szépművészeti Múzeum egykori igazgatója és Meller Simon műtörténész, hajdani barátaim« — mondja Bernáth Aurél az emlékkiállítás egyik képenél

gat-írónemzedék portréit már ebben a szelvényben festette. Az Ady-kép nincs itt a kiállításon. Persze az csak vázlat volt, mert Ady nem szeretett modellt ülni.

— Volt-e Rippl-Rónainak valamilyen gyakran hangoztatott művészi elve? — kérdeztem az utolsó teremben.

— Igen. Azt mondta: a kép legyen artisztikus. Ő ezalatt nyilván azt értette, hogy a művész ne másolja a természetet, adja bele a műbe szívét, sajátmagát, teremtő erejű elképzelését. Ő ezzel nem is takarékoskodott.

Miután elbúcsúztunk, Bernáth Aurél még ott maradt a tárlaton. Révetegen megállt az egyik festmény előtt. Mire gondolt? Gyermekkorára, amelynek színeit a kaposvári mester képei hűsége és örökké őrzik?

KÓRÓDI JÓZSEF

Rippl-Rónai József:
»Karcusú nő vázával«
(1892)

(Acs Irén felvételei)



AD-10982-2010